

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківська міська рада
Головне управління статистики у Харківській області
Ізраїльський технологічний інститут
(Ізраїль)
Йорданський національний університет
(Йорданія)
Брестський державний технічний університет
(м. Брест, Республіка Білорусь)
Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ)
Український державний університет залізничного транспорту
(м. Харків)
Одеський національний економічний університет
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Харківський національний університет будівництва та архітектури

МАТЕРІАЛИ

X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції
«Європейський вектор модернізації економіки:
креативність, прозорість та сталий розвиток»

18-19 квітня 2018 р.

ЧАСТИНА 3

ХАРКІВ 2018

Матеріали X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції «Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток». Тези доповідей. Частина 3. – Харків: ХНУБА, 2018. – 417 с.

Доповіді наукової конференції містять результати досліджень відносно європейського вектору модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток за основними напрямками: креативна економіка та підприємництво: стан та перспективи розвитку; європейські практики та вітчизняний досвід децентралізаційних процесів; енергоефективність, ресурсозбереження та зелена економіка; гендерна справедливість в соціально-економічних системах; інструменти забезпечення прозорості публічного сектору.

Роботи друкуються в авторській редакції, в збірці максимально зменшено втручання в обсяг та структуру відібраних до друку матеріалів. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, яку надано в рукописах, а також коректність цитованості матеріалу, і залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, які розглянуті на конференції.

Редакційна колегія:

Калініченко Л.Л. – голова, проф., д-р екон. наук;
Смачило В.В. – проф., канд. екон. наук;
Пакуліна А.А. – доц., канд. екон. наук;
Колмакова О.М. – доц., канд. екон. наук;
Польова В.В. – викладач, канд. екон. наук;
Устіловська А.С. – викладач.

Відповідальний за випуск:

д-р екон. наук, проф. Калініченко Людмила Леонідівна

УДК 378.1

©Колектив авторів, 2018
© Харківський національний
університет
будівництва та архітектури

Енергоносії в Україні дорожчають з кожним роком. З першого березня на 30% збільшилась ціна на електроенергію, а вже наступного року, якщо ціна на нафту піде уверх, збільшаться ціни на газ. У таких умовах цікавість до "зеленої" енергетики зростає. «Астарті» вирішила розпочати проект "Зелена енергія", у якому розповідати про успішні та цікаві проекти зеленої енергетики у сільському господарстві.

До 2050 року Україна може повністю перейти на відновлювальні джерела енергії. Природні джерела енергії використовують приватні домогосподарства. Наприклад сімейне господарство, яке має сонячну електростанцію потужністю 30 квт, 12 000 енергії споживає, 13 000 віддає державі по «зеленому» тарифу, що становить 60-65 000 грн., за 6 місяців. А сама електростанція коштує 30 000 доларів.

З усього написаного можна зрозуміти, що альтернативна енергія є дуже вигідною для кожного громадянина, тому що зменшуються викиди в атмосферу та їхня вартість швидко окуповується, дає можливість домашнім господарствам додатково поповнювати сімейний бюджет, з якого вираховуються податки від продажу енергії по «зеленому» тарифу, що вигідно також державі.

Літературні джерела:

1. <http://www.niss.gov.ua/artides/1174>.
2. <https://prel.prom.ua/a266587-rozglyad-okupnost-sonyachnoyi.html>.
3. <http://www.agravery.com/uk/posts/show/energetika-astarti-ak-cukrovomu-zavodu-zarobliti-na-biogazi>.

ІНВЕСТИВАННЯ В ЕНЕРГОЕФЕКТИВНЕ ТЕХНІЧНЕ ОСНАЩЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Канд. екон. наук, доц. Грицаєнко Г.І., доц. Грицаєнко І.М.
Таврійський державний агротехнологічний університет

У сучасних умовах господарювання основним напрямом розвитку аграрного сектору економіки є використання енергоефективних технологій виробництва сільськогосподарської продукції, яке неможливо без відповідного технічного забезпечення.

Проблеми технічного оснащення аграрного виробництва розглядалися у наукових працях таких дослідників, як О. Вишневецька, О. Захарчук, В. Скоцик та багатьох інших. Проте складність та багатогранність означених проблем вимагає їхнього подальшого системного вивчення, чим обумовлюються актуальність та мета обраної теми дослідження.

Метою дослідження є вивчення стану забезпечення енергоефективною технікою аграрних товаровиробників, а також визначення ефективних способів його інвестування.

За показником технічного оснащення аграрного виробництва Україна суттєво відстає від розвинутих європейських країн [4]. Серед 31-й країни Європи в 2000 р. (найбільш повні дані для аналізу) Україна разом з Болгарією з показником 98 од. на 100 кв. км орних земель посідали 28-29 місце, випереджаючи лише Російську Федерацію (60 од. відповідно) і Хорватію (27 од. відповідно). Перші місця посідали Словенія, Швейцарія та Італія з показниками 6600, 2654 та 1938 од. відповідно, що в десятки разів перевищує середні по Україні показники. За період 2000-2008 рр. в Україні кількість сільськогосподарської техніки та тракторів на 100 кв. км орних земель зросла лише на 5,1% і становила 103 од. За даними Державної служби статистики України, за 2000-2016 рр. кількість тракторів всіх марок (без тракторів, на яких

змонтовані машини) в цілому в Україні скоротилася на 11,2% – до 339,9 тис. од., зернозбиральних комбайнів – відповідно на 21,7% до 52,7 тис. од. Аналіз лінії тренду дозволив зробити висновок про те, що за досліджуваний період кількість тракторів щорічно зменшувалась в середньому на 11,2 тис. од., зернозбиральних комбайнів – на 0,9 тис. од.

Недостатня забезпеченість аграрного виробництва сільськогосподарською технікою призводить до того, що навантаження на неї в Україні в рази перевищує відповідні показники розвинених країн, що суттєво знижує її енергоефективність. Навантаження ріллі на 1 трактор в Україні з 82 га в 2000 р. збільшилась майже на третину і становила в 2015 р. 105 га (для порівняння: в США – 28 га, у Франції – 14 га на трактор [3]). Навантаження посівів зернових та зернобобових культур на 1 комбайн за 2000-2015 рр. в Україні з 203 га збільшилась до 262 га, або на 29,2% (для порівняння: у США, Франції та Німеччині навантаження на комбайн близько 55 га [3]).

Динаміка руху сільськогосподарської техніки свідчить про те, що кількість тієї, яка вибула протягом року, значно перевищує кількість тієї, яка надійшла. За 2008-2010 рр. кількість тракторів та зернозбиральних комбайнів, яка вибула протягом року, в півтора-два рази була вища за ту, яка відповідно надійшла. За розрахунками [2], парк тракторів сьогодні складає 45% від потреби сільського господарства, зернозбиральних комбайнів – 48%, інших видів техніки – від 35 до 60%. Середній показник зносу сільськогосподарської техніки складає 70%, в тому числі тракторів 78%, комбайнів – 71%.

У табл. 1 наведені дані щодо придбання нових тракторів та зернозбиральних комбайнів сільськогосподарськими підприємствами України в 2010-2016 рр.

Таблиця 1 – Придбання нових тракторів та зернозбиральних комбайнів сільськогосподарськими підприємствами України в 2010-2016 рр.

Роки	Трактори всіх видів				Зернозбиральні комбайни			
	кількість, шт.	загальна вартість, млн. грн.	середня ціна		кількість, шт.	загальна вартість, млн. грн.	середня ціна	
			грн. за шт.	% до попереднього року			грн. за шт.	% до попереднього року
2010	2931	998,0	340508,6	113,5	767	841,3	1096820,1	106,4
2011	2983	1352,4	453374	133,1	804	1140,3	1418244	129,3
2012	3010	1471,9	488997	107,8	541	802,3	1482984	104,6
2013	2788	1512,7	542566	111	524	806,2	1538600	103,8
2014	1822	1305,5	716533	132	336	673,6	2004757	130,4
2015	2095	2627,4	1254125	175	479	1573,7	3285475	163,9
2016	3777	5654,7	1497137,7	119,4	902	3583,5	3972840	120,9
2016 у % до 2010	128,9	566,6	439,7	x	117,6	425,9	362,2	x

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

За 2010-2016 рр. збільшилась кількість придбаних сільськогосподарськими підприємствами нових тракторів та зернозбиральних комбайнів – відповідно на 28,9% та 17,6%. При цьому їх загальна вартість збільшилась відповідно в 5,7 та 4,2 рази внаслідок росту цін: збільшення середніх цін на трактори всіх видів за 2010-2016 рр. становив 4,4 рази, зернозбиральних комбайнів – відповідно 3,6 рази.

За даними, які оприлюднені Міністерством аграрної політики України,

мінімальне науково обґрунтоване щорічне оновлення машинно-тракторного парку до технологічної потреби в цінах, які склалися на початок 2016 р., становить 35 млрд. грн., у тому числі близько 40 тис. тракторів (15 млрд. грн.) та майже 7 тис. зернозбиральних комбайнів (10,5 млрд. грн.) [5]. Підтримуємо думку О. Захарчука, який вважає однією з причин незадовільних темпів відтворення основних засобів аграрного виробництва недосконалість амортизаційної системи, яка не відповідає виробничим витратам основного капіталу, а також використовує кошти амортизаційного фонду не за призначенням [1, с. 78].

Погіршення стану оновлення матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств пов'язано з недостатньою кількістю власних коштів, що обумовлює актуальність пошуку найбільш ефективних зовнішніх джерел його фінансування. Найбільше розповсюдження мають фінансовий лізинг та банківське кредитування. Порівняльний аналіз умов фінансування, які надаються НАК «Укragролізингом» та Укрексімбанком для придбання сільськогосподарської техніки свідчить про те, що фінансовий лізинг є більш привабливим, ніж банківське кредитування. Так, НАК «Укragролізинг» надає можливість вибору строку кредитування (3, 5 і 7 років), варіантів погашення заборгованості (виплати щомісячно, один раз на 3 або 6 місяців), розміру авансового платежу (10 або 15%). В Укрексімбанку на купівлю нової сільськогосподарської техніки передбачені строки кредитування до 5 років, щомісячне або щоквартальне погашення боргу, розмір авансового платежу від 15%. Подорожчання оплати за користування кредитною послугою в НАК «Укragролізинг» в залежності від обраного розміру авансового платежу становить відповідно 23,5 та 24,3%, Укрексімбанку – 52,6%, що більше, ніж вдвічі.

Таким чином, можна зробити загальний висновок про те, що розвиток вітчизняного аграрного виробництва потребує значних додаткових обсягів інвестицій у енергоефективне технічне забезпечення сільськогосподарських товаровиробників. Проте його рівень тривалий час погіршується внаслідок багатьох причин, однією з яких є відсутність достатніх власних коштів для енергоефективного оновлення машино-тракторного парку. В якості зовнішнього джерела фінансування подібних інвестицій пропонуємо розширити використання фінансового лізингу.

Перспективами подальших досліджень цього питання є визначення напрямів інституційних перетворень, які сприятимуть покращенню інвестиційної привабливості та енергоефективного технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва.

Література:

1. Захарчук О. Матеріально-технічне забезпечення сільськогосподарських підприємств України та їх модернізація / О. Захарчук // Економіка АПК. – 2016. – № 7. – С. 72–79;
2. Скоцик В. Проблеми відтворення технічних засобів, як основи інтенсифікації виробництва сільськогосподарської продукції / В. Скоцик // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 4. – С. 229–233;
3. Скоцик В. Технічне забезпечення сільськогосподарських товаровиробників: сучасний стан та проблеми вирішення / В. Скоцик // Економіка та управління АПК. – 2013. – Вип. 10. – С. 56–60;
4. Офіційний сайт Всесвітнього Банку [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators#>;
5. Офіційний веб-портал Міністерства аграрної політики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/>.